ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ν. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ὁδὸς Καλάμιδος 8.

ΕΤΟΣ Β'. Ἀθῆναι, τῇ 1 Νοεμβρίου 1899. ΑΡΙΘ. 19.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΑ

Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ κυριωτέρου προϊόντος τῆς γεωργίας μας, *τοῦ ἐλαίου*. Λέγομεν κυριωτέρου, διότι εἰς τὰς περισσοτέρας ἢ σχεδὸν εἰς ἁπάσας τὰς ἐπαρχίας καλλιεργεῖται ἡ ἐλαία. Δὲν κατεβλήθη μέχρι τοῦδε οὐδεμία μεμελετημένη σχετικὴ προσπάθεια καὶ δὲν ἐγένετο καμμία πεφωτισμένη ἐνέργεια ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῆς ἐλαίας, ὅπως βελτιωθῇ ἡ ποιότης αὐτοῦ καὶ γείνῃ ἐφάμιλλος πρὸς τὰ ἐκλεκτὰ τοῦ ἐμπορίου εὐρωπαϊκὰ ἔλαια.

Καὶ δύναται τοῦτο νὰ ἐπιτευχθῇ, ὡς ἐξ ἰδίας πείρας γνωρίζωμεν, ἀρκεῖ ἐμπράκτως νὰ διδαχθῶσιν οἱ ἐλαιοπαραγωγεῖς μας τὰς νεωτέρας μεθόδους τῆς ἐλαιουργίας καὶ τ' ἄλλα σχετικὰ περὶ συντηρήσεως δηλονότι τοῦ ἐλαίου, *διηθήσεως* περὶ καταλλήλου ἐποχῆς συλλογῆς τῶν ἐλαιῶν καὶ τὰ λοιπά.

Μία τοιαύτη ἐργασία γενομένη ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἠδύνατο σπουδαίως καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἔθνος συνδυαζομένη πρὸς ἑτέραν ἐργασίαν, τοὐτέστιν τὴν ἀφορῶσαν τὸν τρόπον, καθ' ὃν πρέπει νὰ συλλεγωνται αἱ ἐλαῖαι, ὅπως ἐξασφαλίζεται ἡ κατ' ἔτος καρποφορία.

Ἕνα κομητᾶτον, ἢ ἕνας γεωργικὸς σταθμὸς, διευθυνόμενος ὑπὸ ρέκτου καὶ δραστηρίου εἰδικοῦ ὑπαλλήλου, ὅστις νὰ ἔχῃ πεῖραν ἀρκοῦσαν, πρὸς δὲ καὶ πλήρη συναίσθησιν τοῦ καθήκοντός του, δύναται πολλὰ νὰ κατορθώσῃ ὑπὲρ τοῦ σπουδαίου τούτου γεωργικοῦ κλάδου.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι, ἐκ τοῦ τρόπου τῆς συλλογῆς τῶν ἐλαιῶν, κατὰ μέγα μέρος, ἐξαρτᾶται ἡ κατ' ἔτος καρποφορία τῶν ἐλαιοδένδρων, ἐὰν ἐννοεῖται, ἄλλη τις αἰτία δὲν ματαιώσῃ ταύτην.

Ἐπὶ τοῦ θέματος λοιπὸν τούτου θὰ πραγματευθῶμεν εὑρισκόμενοι ἤδη εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς συλλογῆς τῶν ἐλαιῶν.

Ἡ ἐργασία τῆς συλλογῆς ἐννοεῖται, ὅτι πρέπει νὰ γίνεται διὰ τρόπου ὅσον οἷόν τε ὀλιγοδαπάνου.

Ἡ συλλογὴ τῶν ἐλαιῶν γίνεται διὰ τριῶν διαφόρων τρόπων τῶν ἑξῆς :

α'). Διὰ *κοκκολογήματος*, ἤτοι διὰ συλλογῆς τοῦ καρποῦ, ἀφοῦ πέσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ δένδρου τελείως ὥριμος.

β'). Διὰ ραβδισμοῦ καὶ

γ'). Διὰ συλλογῆς ἐκ τοῦ δένδρου διὰ τῶν χειρῶν.

Ὁ πρῶτος τρόπος, ὅστις εἶνε ἐν χρήσει ἐν Κερκύρᾳ, εἶνε ἐλαττωματικός, καθόσον τελείως ὥριμοι αἱ ἐλαῖαι δὲν δίδουσιν ἐκλεκτὰ ἔλαια, καὶ ἐξ ἄλλου αἱ ἀφ' ἑαυτῶν πίπτουσαι ἐλαῖαι δὲν εἶνε καὶ ἅπασαι ὑγιεῖς. Δυνάμεθα ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν τὸν ἄνω τρόπον, ὁσάκις θέλομεν καὶ ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν ἐπιλογὴν τῶν ἐλαιῶν πρὸ τῆς συλλογῆς αὐτῶν διὰ τῶν ἑτέρων μεθόδων, τινάζοντες δηλονότι τὸ δένδρον. Αἱ τοιουτοτρόπως πεσοῦσαι ἐλαῖαι ὡς καὶ αἱ ἄλλαι αἱ διὰ τοῦ αέρος, ὑπαγόμεναι εἰς τὸ *κοκκολόγι*, ἐλαιοτριβοῦνται ἰδιαιτέρως, διότι ἀποδίδουν ἔλαιον, ὡς εἴπομεν, κατωτέρας ποιότητος.

Ὁ δεύτερος τρόπος ὁ διὰ ραβδισμοῦ, ὅστις ἀτυχῶς εἶνε ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν, ἔπρεπε νὰ ἦτο ἀπὸ πολλοῦ κατηργημένος, ἢ τουλάχιστον νὰ περιωρίζετο μόνον διὰ τοὺς ὑψηλοτέρους κλάδους τῶν δένδρων, καθόσον καταστρέφει τοὺς κλαδίσκους τοὺς προωρισμένους νὰ καρποφορήσουν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος.

Εἶνε ὄντως λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις δένδρα ὑποστάντα τὴν βάρβαρον ταύτην καταστροφὴν τῆς ἀποψιλώσεως τῶν τρυφερῶν κλαδίσκων των. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ αἱ συναζόμεναι οὕτως ἐλαῖαι ὑπόκειντται εἰς ταχυτέραν σῆψιν καὶ συνεπῶς δίδουσιν ἔλαιον κατωτέρας ποιότητος.

Ὁ τρίτος τρόπος ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐκ τῶν δένδρων συλλογὴ, εἶναι ἀληθὲς ὅτι στοιχίζει περισσότερον, ἀλλὰ ἡ ἐπὶ πλέον δαπάνη ἀνταμείβεται διὰ τῆς ἐκλεκτοτέρας ποιότητος τοῦ ἐλαίου καὶ διὰ τῆς συντηρήσεως τῶν κλαδίσκων τῶν προωρισμένων νὰ καρποφορήσωσι κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων δύο τρόπων, εἶνε ἐδῶ πλεονεκτήματα.

Μὴ προτιθέμενοι νὰ περιγράψωμεν τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀποσπῶνται ἐκ τοῦ δένδρου αἱ ἐλαῖαι, σημειοῦμεν ἁπλῶς ὅτι, διὰ τοὺς ὀλίγον ὑψηλοὺς κλώνους ποιοῦνται χρῆσιν ράβδου ἀγκιστρωτῆς εἰς τὸ ἄκρον, δι' ἧς ἑλκύουν πρὸς τὰ κάτω τοὺς τοιούτους κλώνους, ἢ *γτέρας* μετὰ στυλεοῦ, τῶν ὁποίων οἱ ὀδόντες ἀπέχονν μεταξύ των τόσον, ὅσον νὰ μὴ διέρχεται μέσῳ αὐτῶν ὁ καρπός.

Ἀλέξ Ν. Γεωργακόπουλος.

Ο ΑΔΑΜ

Ἦταν ἕνας πατριάρχης μικρῆς πατριᾶς στὶς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνη. Δίκαιος ἄνθρωπος, ὅπως ἁρμόζει σὲ πατριάρχη καὶ προοδευτικός, ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν σέβουν ἀν. Εἶχε καὶ πολλὰ ἀγαθά· κι' ὅμως ἦταν μελαγχολικός, πολὺ μελαγχολικὸς καὶ συχνὰ στέναζε, γιατὶ τόσα χρόνια τορα παντρεμένος, κι' ὁ Σαβαὼθ ἀκόμα δὲν εὐλόγησε τὸ στέφανό του.

Δὲν εἶχε παιδιά· κι' ἡ πατριὰ ἀρχισε νὰ μουρμουρίζῃ...

Ἔπρεπε δὰ νἄχῃ ἕνα ἀγόρι ποὺ θὰ πιάσῃ τὸν τόπον του. ὅταν αὐτὸς θὰ κλείσῃ τὰ μάτια, ἕνα ἀγόρι ποὺ θὰ θυμιάζῃ τὸν τάφο του, ἕνα ἀγόρι ποὺ θὰ διαιωνίσῃ τὸ σπέρμα του, τὸ εὐγενικό, 'σὰν πῶς ἔλεγαν τότε, τὸ ἐκλεκτὸ τοῦ Κυρίου.

Ἤρτε ἄγγελος στὸν ὕπνο του ἢ στὸν ξύπνον του ἢ δὲν ἤρτε, ἡ ἱστορία δὲν τὸ λέγει. Μὰ ἀπ' ὅσα γένουνταν σ' ἐκείνη τὴν ἐποχή, βέβαια θὰ ἤρτε, γιατὶ ὁ γέρος ἕνα πρωί, εἶπε στὴ γυναῖκά του :

«— Τὸ παιδὶ ποὺ θὰ γεννήσῃς, θὰ τὸ βγάλουμε Ἀδάμ,

— Κι' ἂν ἤναι κορίτσι ;

— Πάλι 'Αδὰμ θὰ τὸ βγάλουμε.

— Καὶ τί θὰ 'πῇ ἡ πατρὶὰ γιαυτὸν τὸν νεωτερισμό;

— Ἡ πατριὰ δὲν θὰ 'πῇ τίποτα· ἐμεῖς θὰ τοὺς ποῦμε πῶς εἶναι ἀγόρι. Ἔτσι πρέπει, ἔτσι τὸ θέλω».

Κι' ὅταν ὕστερα ἀπὸ ἐνὰ μῆνες, γεννήθηκε ἕνα ὤμορφο καὶ παχουλὸ κοριτσάκι, ὁ πατέρας του τ' ὀνόμασε 'Αδὰμ κι' ἡ πατριὰ συνάχτηκε στὴ Συναγωγὴ καὶ ὕμνησε τὸν 'Ιαχωβᾶ, ποῦ εὐδόκησε νὰ δώσῃ διάδοχο στοῦ πατριάρχη της τὴν οἰκογένεια...

Ἕνα βράδυ ὁ 'Αδάμ, ὤμορφο παλληκάρι ἀμούστακο πολὺ σπουδαγμένο, ἔξυπνο καὶ μὲ μάτι ζωηρό, γυρνοῦσε ἀπὸ τὸ κυνῆγι. Ὅταν πήγαινε μονάχος στὸ κυνῆγι ὁ 'Αδάμ, ποτὲ δὲν ἔφερνε πουλιά. Δὲν εὕρισκε νὰ σκοτώσῃ ἢ ἡ πονετικιά του καρδιά. ποῦ ἔχυνε σὰ μύρο στὸ τρυφερό του πρόσωπο τὴν ἔκφρασι ἐκείνη τὴν γλυκειά, τὸν ἔκαμνε νὰ τ' ἀφίνῃ τὰ ποπλάκια νὰ πετοῦν εὐτυχισμένα ταῖρι-ταῖρι;

Κι' αὐτὸ ἡ ἱστορία δὲν τὸ λέγει. Ὅμως λέγει πῶς ἡ Χώχμα, νεώτατη παρθένα, ὤμορφη κι' ἀγνὴ 'σὰν τὸν ἥλιο, στέναζε κρυφὰ γιὰ τὸν 'Αδάμ...

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἡ Χώχμα, ἡ κατὰ σύμπτωσι ἢ ἀπὸ κρυφὴ προαίσθησι, ἀφοῦ γέμισε τὸ σταμνί της, κάθησε στὴν ὄχθη τοῦ 'Ιορδάνη καὶ σεργιανίζε τὴ δύσι τοῦ ἡλίου κι' ἡ ψυχή της ἦταν ἄδεια καὶ τὸ κεφάλι της πιὸ ἄδειο ἀπὸ τὴ ψυχή της καὶ μόνε τὰ μάτια της ἦταν γεμάτα δάκρυα, ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα τὰ ἀόριστα. ποῦ 'μοιάζουν τὰ ποτάμια τῶν παραμυθιῶν, ποῦ κανεὶς δὲν ξέρει οὔτε ποῦ βρίσκεται ἡ πηγή τους, οὔτε ποῦ χύνουνται,..

Ὁ 'Αδὰμ διψοῦσε—πόσες δουλειὲς δὲν τελείωνε ἡ δίψα στὴν εὐτυχισμένη ἐκείνη ἐποχή!—καὶ κατέβηκε στὸ μονοπάτι νὰ δρσσίσῃ τὰ χείλη του, στὰ μαλακὰ νερὰ τοῦ 'Ιορδάνη. Εἶδε τὴ Χώχμα καὶ τῆς ζήτησε νερό.

«Κι' ἐγώ, διψῶ, τοῦ εἶπε ἡ Χωχμά, διψῶ τὴ ματιά σου, διψῶ τὴν ἀγάπη σου. 'Εγὼ θὰ σὲ δώσω νερό· ὁ 'Ιορδάνης ἔχει ἄφθονο· μὰ ἐσὺ θὰ θελήσῃς, θὰ μπορέσῃς νὰ σβύσῃς τὴ δίψα μου, τὴ δίψα τῆς ἀγάπης;

— 'Αγάπη!... Εἶναι μεγάλος λόγος! Ποτέ μου δὲν ἀγάπησα ἀκόμα. Νοιώθω μέσα μου νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά μου καὶ στὰ μαγεμμένα ὄνειρά μου τὴ βλέπω τὴ ἀγάτη ἀόριστη. μεγάλη καὶ δυνατὴ 'σὰν τὰ 'Ελοχέμ... Ἴσως αὐτὴ μόνο εἶναι τὰ 'Ελοχέμ... Εἶσαι γλυκειά, τὸ βλέμμα σου μαγεύει, ἀλλὰ γιατί μὲ ἀγαπᾷς;

— Ξέρει τὸ τριαντάφυλλο τοῦ Μάϊ, γιατί ἀγαπάει τὴ δροσιά; ξέρει γιατί τὸ πουλὶ ρίχνεται στὸ στόμα τοῦ φειδιοῦ, μαγεμμένο ἀπὸ τὴ ματιά του; ξέρει καθὼς τόπε ὁ Σαδὴ—τὴ ρίζα τῆς τριανταφυλλιᾶς, τὰηδόνι ποῦ γιαυτὴ αἰώνια στενάζει; Σὲ ἀγαπῶ καὶ τὸ γιατί δὲ θέλω νὰ τὸ μάθω. Νοιώθω μονάχα μέσα μου πῶς δὲ σ' ἀγαπῶ γιὰ τὸ μεγαλεῖό σου, οὔτε γιὰ τὴν ὠμορφιά σου. Κι' ἂν ἤσουνα πτωχὸς κι' ἀσήμαντος καὶ ἄσχημος καὶ γέρος, πάλι θὰ σ' ἀγαποῦσα.

— Κι' ἂν εἴμουνα γυναῖκα;

— Καὶ τί μὲ μέλλει; ἔχεις νοῦ καὶ καρδιὰ μεγάλη· καὶ γυναῖκα θὰ σ' ἀγαποῦσα καὶ θἄθελα νἆμαι πάντα σιμά σου, πάντα 'δικιά σου, σκλάβα σου.

— Ἔχεις τόση ὠμορφιά, ἔχεις τόση χάρι, ἔχεις τόση ἀφέλεια. Χώχμα σ' ἀγάπησα, εἶμαι 'δικός σου· μὰ ἄκουσε τὸ μεγάλο μού τὸ μυστικό. Μόνε ὁ πατέρας μου κι' ἡ μάνα μου τὄξευραν—τόρα ζωντανὸς κανένας δὲν τὸ ξέρει· μόνε σὺ θὰ τὸ μάθῃς τὸ μυστικὸ τοῦ πατριάρχη. Ναί, εἶμαι πατριάρχης μὰ εἶμαι κορίτσι· καὶ πλήττω. πλήττω!... Πρέπει ὁ πατριάρχης νὰ πανδρευτῇ· μὰ πῶς νὰ πάρῃ γυναῖκα; ποιὰ θὰ τὸν θελήσῃ, ἀφοῦ μάθῃ τὸ μυστικό του; ποιὰ θὰ τὸν ἀγαπήσῃ τόσο γιὰ νὰ τὸ κρύψῃ;

— 'Εγώ! ἐγώ, 'Αδάμ. Θὰ παντρευτοῦμε ὁπόταν θέλῃς, κατὶ μετὰ τὸν 'Αδονάϊ, θἄμαστε εὐτυχισμένοι νὰ ζοῦμε πάντα μαζί. Θὰ μὲ προστατεύῃς, θὰ σ' ἀγαπῶ, θὰ σ' ἀγαπῶ...»

Ταιριασμένοι ὁ 'Αδὰμ καὶ ἡ Χώχμα ζοῦσαν ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο.

'Εκεῖνος ἀπὸ τὸν ἔρωτά της γένουνταν δυνατός, ἐκείνη γένουνταν μεγάλη. Ὁ κόσμος ἤτανε 'δικός τους.

Γιὰ τὸν ἔρωτά της ἐκεῖνος ἔγραψε ψαλτήρια, ἔγραψε ἄσματα ἀσμάπων, ἔγραψε προφητίες, ἔγραψε ἀποκάλυψες.

Μὰ καὶ σ' ἐκείνη τὴν εὐτυχισμένη ἐποχή, ζοῦσε ἡ Τέμπα ἡ αἰώνια γρηὰ μάγισσα, ποῦ ξέρει το μυστικὸ νὰ δίνῃ θάνατο ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ ζωὴ ἀπ' .ὸ θάνατο καὶ 'κείνη ποτὲ νὰ μὴ πεθαίνῃ.

Κ' ἔρριψε τὰ μάγια της στὸν 'Αδάμ.

Μαγεμμένος ὁ 'Αδὰμ τὴν ἀγαποῦσε πιὸ πολὺ τὴ Χωχμά. Μὰ ὅταν γυρνοῦσε ὁλομόναχος ἀπ' τὸ κυνῆγι τὰ βράδυα, χωρὶς κανένα πουλὶ σκοτωμένο, κατέβαινε στὸ μονοπάτι τοῦ 'Ιορδάνη γιὰ νὰ δροσίσῃ τὰ διψασμένα του χείλια. Κ' ἐκεῖ, στὸν τόπο ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ γνώρισε τὴ Χώχμα ξεχνιούντανε νὰ θαυμάζῃ τὴ δύσι τοῦ ἥλιου, ἀπάνου ἀπὸ τὰ μαλακὰ νερὰ τοῦ 'Ιορδάνη καὶ ἤταν ἡ ψυχή του ἄδεια καὶ τὸ κεφάλι του πιὸ ἄδιο ἀπὸ τὴ ψυχή του καὶ μόνο τὰ μάτια του ἤταν γεμάτα δάκρυα, ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα τὰ ἀόριστα, ποῦ 'μοιάζουν τὰ ποτάμια τῶν παραμυθιῶν, ποῦ δὲ ξέρει κανείς, οὔτε ποῦ εἶνε ἡ πηγή τους, οὔτε ποῦ χύνουνται..·

Κουνοῦσε τὸ κεφάλι του κ' ἔλεγε μέσα του:

«Σὰν κἄτι νὰ μοῦ λείπει...»

Κι' ἡ πατριὰ μουρμούριζε γιατί τάχα ὁ πατριάρχης νὰ μὴν ἔχῃ παιδιά;...

Ο ΑΚΛΗΡΟΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ

'Εκτὸς τῶν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει ἀπαντωμένων προσώπων προστίθενται ἐπίσης. Εἷς **'Αστυνόμος**, εἷς **Ζακύνθιος**, μία **γραῖα μαμμὴ** καὶ δύο **ἀστυφύλακες**.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Ι

('Εντὸς αἰθούσης πρὸ μιᾶς τραπέζης κειμένης ἐν τινι γωνίᾳ, ἡ ὁποία χρησιμεύει καὶ ὡς γραφεῖον).

Χριστάκης. Εἶμαι εὐτυχής, εὐτυχέστατος. Τώρα καταλαβαίνω πῶς εἶμαι ἄνθρωπος μὲ ὑψηλὴν ἀποστολὴν καὶ μὲ θεῖον προορισμόν. Ἡ μεγαλειτέρα εὐτυχία εἰς ἄνθρωπον ὡσαν ἐμέ, εἶναι νὰ ἔχῃ υἱόν. νὰ τον ἀναθρέψῃ μὲ ὅλα τὰ μέσα,νὰ τὸν κάνῃ μεγαλον ἄνθρωπον! Αὐτὸ εἶναι, τίποτε ἄλλο. τίποτε! Πρωτήτερα δὲν ἤταν. Δὲν μοῦλειπαν, οὔτε χρήματα, οὔτε ὑπόληψη καὶ ἐκτίμηση ἀπὸ τὸν κόσμο, οὔτε ὑγεία καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἤμουν δυστυχής, δυστυχέστατος! Περίεργον πρᾶγμα. Ὅλα τὰ ἔβλεπα ἀνάποδα. Δὲν μποροῦσα νὰ χωνέψω ἄνθρωπον· χίλιες δυὸ ὑποψίες μοῦ περνοῦσαν ἀπ' τὸ κεφάλι μου. Ὅλο ταραγμένος, ὅλο συγχυσμένος εὑρισκόμουνα. Ἕνα ἔτος εἶναι τώρα ποῦγεινα τέλειος ἄνθρωπος, ποῦ ἡσύχασε ὁ νοῦς μου, ποῦ ἔγεινα οἰκογενειάρχης, πατέρας. Καὶ σήμερα μπορῶ νὰ καμαρόνω καὶ νὰ καυχηθῶ πῶς εἶμαι εὐτυχής πῶς ἔχω υἱὸν καὶ κληρονόμον καὶ διάδοχον. Καὶ εἶναι ἕνα παιδί, ποῦ 'γώ

χάνω τὸ νοῦ μου μὲ τή ζωηράδα του. Βρὲ θὰ σοῦ γίνῃ ἕνας! Φθάνει νὰ τὸ 'δῇ κανεὶς κ' εὐθὺς θὲ νὰ τὸ καταλάβῃ. Ἄ! θὰ γίνῃ μεγάλος, πολὺ μεγάλος ἄνθρωπος! Σοῦ ἔχει ἕνα μέτωπο φιλοσοφικό, φιλοσοφικώτατο! Ἡ μύτη του εἶναι λίγο μεγαλούτσικη, μὰ κι' αὐτὸ εἶνε σημάδι τῆς ἐξυπνάδας του. Σοῦ ἔχει κἄτι μάτια τετραπόνηρα! Ἄ, εἶναι γιὰ νὰ γίνῃ μέγας ἄνθρωπος. Ἄ! περίεργο παιδί, μὰ πολὺ περίεργο! Ὅλα θέλει νὰ τὰ βλέπῃ, ὅλα νὰ τ' ἀκούῃ, νὰ πιάνῃ κάθε πρᾶγμα, κι' ἀκόμη εἶναι μωρουδάκι, καὶ ποῦ νὰ μεγαλώσῃ φίλε μου! Μὰ τίποτε. Δὲν πρέπει νὰ τ' ἀφήσω ἐγὼ καθόλου. Ἀπὸ τὰ τώρα πρέπει νὰ τοῦ δώσω ἀνατροφὴ καλή. Τοῦ χρόνου θὰ τοῦ φέρω ἀπ' τὸ Παρίσι μιὰ δασκάλισσα πρώτης τάξεως, ὁποῦ θὰ κάνω νὰ σκάσουν πολλοὶ ἀπ' τοὺς 'δικούς μας τοὺς ἀριστοκράτιδες. Ἄ! τώρα νοιώθω τὴν καρδιά μου ἥσυχη. Ξανάσσνα βρὲ ἀδερφέ! Δὲν περιμένουν πλιὰ τὸ θάνατό μου σὰν λαμπρή, οἱ καλοί μου συγγενεῖς, γιὰ τὴν κληρονομιά! Δὲ θὰ σβυστῇ στὸν κόσμο τ' ὄνομά μου! Ὁ παντοδύναμος ποῦ ἄκουσε τῆς παρακλήσεις μου θέλω μονάχα νὰ μοῦ τὸ χαρίσῃ, καὶ θὰ τὸν κάνω ἐγὼ τὸ γυιό μου, ποῦ θὰ λένε 'σὰν τοῦ κὺρ Χρίστου τὸ παιδί... Τώρα γιὰ μένα ὁ κόσμος 'ξαναπλάστηκε... Ξαναγεννήθηκα. 'Εγέμισε χαρὰ τὸ σπίτι μας, ποὔταν πρῶτα ἐρημιά... Ὅπου νὰ γυρίσω θὰ 'βρῶ 'δικό του κἄτι τι. Ἐγέμισε τὸ σπίτι μας ἀπὸ εὐτυχία. 'Εδῶ θὰ 'βρῇς ἕνα καλτσάκι του, ἐκεῖ ἕνα σκουφάκι του, παρέκει μιὰ ποδίτσα του, καὶ πιὸ πέρα ἕνα παπουτσάκι, ἢ ἕνα ἄλλο παιγνιδάκι του! Παράδεισος ἐγίνηκε τὸ σπίτι μας, παράδεισος! Ὦ τί στιγμὴ ποὔταν ἐκείνη,ποῦ μοῦ 'γραψαν ἀπ' τὴ Ζάκυνθο τὴ γέννηση του! Ὦ τί συγκίνησι! τί καρδιοχτύπι, καὶ τί δάκρυα ἀπ' τὴ χαρά μου ποῦ 'χυσα! Τί ἀνατριχίλες, τί λαχτάρες ποῦ ἔνοιωσα! 'Ακόμη σὰν τὸ συλλογιέμαι, νομίζω πῶς κερδίζω ἄλλα δέκα χρόνια στὴ ζωή. Καὶ τὴν ὥρα π' ἄκουσα τὴ γλυκειά, τὴ χαριτωμένη του,τὴν ἀγγελικὴ φωνήτσα του, οὐά, οὐά, δὲ θυμᾶμαι στὴ ζωή μου μουσικὴ πλέον γλυκειά! Ὤ, νά, νά, τὸ παπουτσάκι του... ἐδῶ ἐπάνω στὸ τραπέζι μου! ὤ, νὰ τὸ χαρῶ! ὤ, τὸ τσαμένο μου! ὤ, τί ὡραῖο παπουτσάκι! τί χαριτωμένο ποδαράκι ποῦ ἔχει! ὤ, πῶς μοσχοβολάει! ὤ, πῶς μοῦ ἔρχεται νὰ τὸ καταφιλήσω, νὰ τὸ κάνω φυλαχτό! Δὲ μοῦ κάνει πιὰ καρδιὰ νὰ 'βγῶ ἀπ' τὸ σπίτι μου. Ἂς ἤταν Θέ μου, νὰ μὴ ξεκολλοῦσα μιὰ στιγμὴ ἀπὸ κοντά του. Ἄχ! μὰ ἔλα πάλι ποὔχω τὴς παληοδουλειὲς καὶ καὶ δὲν 'μπορῶ νὰ κάνω ἄλλοιῶς; Νά, τώρα πρέπει νὰ 'βγῶ, νὰ τρέξω, νὰ ἐνεργήσω μιὰ κατάσχεση, ἀλλοιῶς μοῦ τρῶνε τὰ λεπτά μου! Ἄ, δὲν μπορῶ πρέπει νὰ 'βγῶ... ('Ετοιμάζεται διὰ νὰ ἐξέλθῃ, τακτοποιῶν κἄτι ἔγγραφα, εἶτα φορεῖ τὸ καπέλο του καὶ φωνάζει ἐπανειλημμένως τὴν Ἄννα).

ΣΚΗΝΗ ΙΙ

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ καὶ ΑΝΝΑ

Ἄννα. 'Αρέντη μὲ φωνάξατε;

Χριστάκης. Ναί, ναί, ἀμέσως νὰ μοῦ φέρῃς τὸ παιδὶ νὰ τὸ φιλήσω. Φέρε μου το νὰ τὸ 'δῶ 'λιγάκι, γιατί θὰ φύγω.

Ἄννα. 'Αμέσως κύριε (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΙΙΙ

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ (μόνος)

Τί τὰ θέλετε, τί τὰ θέλετε... ἂς λένε ὅ,τι κι' ἂν θέλουνε... Κανένα πρᾶγμα στὸν κόσμο δὲν ἀγαπάει κανένας, 'σὰν τὸ παιδί του καὶ καθὼς πάλι τὸ παιδὶ ἀγαπάει τὸν πατέρα του. Δὲν λέγω, ἀγαπάει καθένας τὴν γυναῖκά του, μὰ κάνε 'λιγάκι πῶς τσακώνεσαι μ' αὐτήν, καὶ βλέπεις ἂν θὰ σὲ ξεπλένουν ὅλα τοῦ κόσμου τὰ ποτάμια. Μὰ τὸ παιδί σου, ὅσῳ κι' ἂν μεγαλώσῃ, ὅσῳ κι' ἂν τὸ μαλώσῃς κι' ἂν τὸ δείρῃς ἀκόμη, πάλι θὰ σὲ σέβεται.

ΣΚΗΝΗ IV

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ καὶ ΑΝΝΑ

('Η Ἄννα εἰσέρχεται μὲ τὸ βρέφος, τὸ ὁποῖον μόλις βλέπει ὁ Χριστάκης ἀρχίζει καμαρωτά, καμαρωτὰ νὰ προχωρῇ ἀργὰ, ἀργὰ πρὸς αὐτὸ κτυπῶν ἐναλλὰξ τὰ πόδια του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τρίζων τὰ δάκτυλα τῶν δύο χειρῶν του, ἀνυψωμένων ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ τραγουδῶν συνάμα).

Χριστάκης.

Τιρίρι ρὶ ρὶ ρὶ,
τὸ 'δικό μου τὸ παιδί.

(Πλησιάζει καὶ λαμβάνει μὲ μεγάλην περιπάθειαν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ βρέφος καὶ τὸ καταφιλεῖ).

Ὤχουμου, νὰ τὸ χαρῶ! τὸ γυιόκα μου, τὸ χρυσό μου τὸ παιδί'. Ποῦ ἤτανε, ποῦ ἤταν ὁ δρακούλης; ποῦ ἤτανε τὸ μπεμπεδάκι μου;

Ὤχ, ὤχ, (τὸ φιλεῖ καὶ τὸ χορεύει, τραγουδῶν, ὡς προηγουμένως).

Κύττα παιδί. κύττα παιδί, κύττα 'μάτια, κύττα μύτη, κύττα ζαχαρένιο στόμα, πρόσωπο ζωγραριστό!

(Σοβαρῶς). Φτοῦ! ποῦ νὰ μὴν ἀβασκαθῇ... Ἴδιος εἶναι ὁ πατέρας του. Κύττα μάτια... κύττα φρύδια... ποιὸς θὰ 'πῇ, πῶς δὲν εἶναι τὰ ἴδια τὰ 'δικά μου... σχιζομυγδαλωτά. Μὰ ὁμοιότητα, μὰ ὁμοιότητα! Φτοῦ νὰ μὴν ἀβασκαθῇ. Στὸ στοματάκι καὶ στὰ φρύδια 'μοιάζει. 'λιγάκι τῆς μητέρας του, μὰ σ'ὅλα τἄλλα εἶναι ἐγὼ ὁ ἴδιος. Κουκὶ ἤταν κ' ἔσκασε. Χάριστο Θέ μου,χάριστο! Ἄ, μὰ τώρα παιδάκι μου, πρέπει νὰ πάω γιὰ τῆς δουλειές μου... Κατεργαράκο, τ' ἀκοῦς; Νά... ὅλο γιὰ σένα τρέχω, γιὰ σένα βασανίζομαι, νὰ 'βρῇς στρωμμένο τραπέζι 'σὰν γενῆς ἄντρας μιὰ 'μέρα! (τὸ φιλεῖ καὶ λέγει πρὸς τὴν Ἄνναν). Ἔλα πάρτο Ἄννα τώρα τὸ παιδί (πρὸς τὸ βρέφος).

'Αντίο μάτια μου. Δός μου τὸ χρυσό σου τὸ χεράκι. Κάνε ἀντίο! ἀντίο... (Πρὸς τὴν Ἄνναν ἐξερχόμενος).

Τὸ νοῦ σου καὶ τὰ μάτια σου Ἄννα τὸ παιδί!... Κύττα μὴν τ' ἀφίσῃς καὶ κλάψῃ διόλου!

Ἄννα. Κύριε ἐλέησον μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο! Μ' αὐτὸς κάνει σὰν παλαβός... Κι' ἄλλοι ἔχουνε παιδιά, μὰ τὸ 'δικό του τὸ κακὸ εἶναι ἀμολόγητο!

ΣΚΗΝΗ V

ΣΤΕΛΛΑ, ΑΝΝΑ

Στέλλα (εἰσερχομένη). Ἄκουσε Ἄννα· πήγαινε βάλε τὸ παιδὶ νὰ κοιμηθῇ, κ' ἔχε τὸ νοῦ σου στὴν πόρτα τὴ μικρή. Θἄρθῃ ἐκεῖνος ὁ Ζακυνθινὸς ποῦ εἶδες χθές... 'Αμέσως νὰ τὸν ὁδηγήσῃς στὴ μικρὴ σάλα καὶ θὰ μὲ εἰδοποιήσῃς εὐθύς... τ' ἀκοῦς; Προσοχή. ('Η Ἄννα ἐξέρχεται).

Στέλλα (μόνη). Ὤ, δυστυχία μου! Τί κακὸ ποῦ μᾶς ηὗρε! Τί θὰ γίνωμε Θεέ μου. Ἄχ, ἂν τὸ μάθῃ; ἂν τὸ μάθῃ ποῦ νὰ κρυφθοῦμεν; τί νὰ τοῦ ποῦμε; ὤ, θὰ γείνῃ ἔξω φρενῶν! ἄ, τὸν φοβοῦμαι, μὴπως 'ς τὰ ἀλήθεια τρελλαθῇ. Ἄχ, ἡ μαμά μου, μὲ κατέστρεψε! Κι' αὐτὴ ἡ καϋμένη τὤκανε γιὰ τὸ καλό μου, γιὰ τὴν ἡσυχία μου, ἀπ' τὴν πολλή της τὴν ἀγάπη· καὶ τώρα; ὦ Θεέ μου! (Συμπλέκει τοὺς δακτύλους της ἀπελπιστικῶς, ἐνῷ εἰσέρχεται ἡ Μαρία.

ΣΚΗΝΗ VI

ΣΤΕΛΛΑ, ΜΑΡΙΑ

Στέλλα. Ἄχ! Μαμᾶ μου, ἄχ, μαμᾶ μου, τί μοῦ ἔκαμες!... Πάω νὰ τρελλαθῶ, ὅταν συλλογίζομαι, ὅτι μπορεῖ ἀπὸ τὴν μίαν, ἕως τὴν ἄλλην ὥρα νὰ τὰ μάθῃ ὁ Χριστάκης.... Καὶ δὲν λυποῦμαι τόσο δι' ἐμένα, ὅσῳ γιὰ αὐτὸν τὸν δυστυχῆ! ἄ, πόσο τὸν λυποῦμαι!...

Μαρία. Ἔγεις δίκαιον Στέλλα μου, μέγα δίκαιον. Ποιὸς ποτὲ ἐπίστευεν, ὅτι θἄρθουν ἔτσι τὰ πράγματα; Εἶναι ἡ τύχη ποῦ μᾶς κατατρέχει κόρη μου... Ἀλλὰ πάλι ἂς ἔχουμε ἀκόμη ἐλπίδας... Μπορεῖ αὐτὸς ὁ Ζακυνθινὸς νὰ εἶναι κανένας καλὸς ἄνθρωπος καὶ νὰ μᾶς λυπηθῇ καὶ νὰ τὸν καταφέρωμεν μὲ χρήματα... Κύττα, Στέλλα μου, μὴ λυπηθῇς, ὅσα χρήματα κι' ἂν ζητήσῃ γῖα νὰ μᾶς ξεφορτωθῇ...

Στέλλα. Αὐτὸ τὸ ἔχω πάντοτε κατὰ νοῦν, ἀλλὰ μαμᾶ μου ἀμφιβάλλω ἂν δεχθῇ... Δὲν πρόκειται διὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ γιὰ τὸ παιδί του... γιὰ τὸ σπλάχνο του... ἀμφιβάλλω. Εἶναι ἄνθρωπος, μοῦ φαίνεται πολὺ χονδρός, καὶ δὲν γυρίζει τὸ κεφάλι του εὔκολα. Δὲν εἶπε ὡς τώρα τίποτε, ἀλλὰ προχθὲς ποῦ ἦλθε καὶ τοῦ ὡμιλούσαμεν, ἐκεῖνος δὲν ἐπρόσεχεν σ' ὅ,τι τοῦ ἐλέγαμεν, ἀλλ' ἦτο προσηλωμένος ὁ νοῦς του στὸ παιδί, ὅπου ἀδιάκοπα τὸ ζήτασε. Καὶ 'σὰν τοῦ εἴπαμε πῶς δὲν ἦτο στὸ σπίτι, δὲν τὸ πίστευε, κι ἄρχισε νὰ βλαστημάῃ καὶ νὰ φωνάζῃ, ποῦ ἔτρεμε ἡ καρδιά μου μὴν ἔλθῃ σ' αὐτὴν τὴν ὥρα ὁ Χριστάκης . . . Καμμιὰν ἀπάντησι δὲν ἔδωσε σ' ὅσα τοῦ εἴπαμε, κ' εἶδες πόσο θυμωμένος ἔφυγε!...

Αὐτὸ εἶναι μαμᾶ μου ποῦ μὲ φοβίζει καὶ μὲ κάμει νὰ τρέμω μόνον μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι μπορεῖ νὰ μὴ δεχθῇ. Ἡ ὥρα εἶναι δέκα καὶ πέντε λεπτά, κι' ἀκόμη δὲν ἐφάνηκε... Ἄχ, Θέ μου!

Μαρία. Ποιὸς τὸ πίστευεν... Αὐτὸν ποῦ ἔλεγαν γιὰ σκοτωμένο εἰς τὸν πόλεμο νὰ βρυκολακιάσῃ γιὰ 'δικά μας βάσανα... Ἔ, τί νὰ γίνῃ, Στέλλα μου; Ἐμὲ μοῦ φαίνεται 'σὰν καλὸς ἄνθρωπος. Ἐλπίζω πῶς θὰ πεισθῇ πῶς πρέπει νὰ φερθῇ μὲ εὐγένεια, ἀφοῦ τοῦ τὰ εἰπῶ ὅλα... Θὰ τὸν ἐξορκίσω σ'ὅ,τι ἔχει ἱερὸν νὰ κρατήσῃ τὸ πᾶν μυστικό, κι' ὡς ἄνθρωπος ἂς λυπηθῇ νὰ κάμῃ μιὰ θυσία... Μὰ, ἂν ἐπιμείνῃ γιὰ νὰ πάρῃ τὸ παιδί του, τί θὰ κάμωμεν; Πρέπει νὰ ἐξεύρωμεν κανένα τρόπον καλλίτερον τῆς παραλαβῆς, ὥστε νὰ μὴ καταστῇ τὸ πρᾶγμα γνωστὸν εἰς τὸν Χριστάκη ἀποτόμως καὶ γίνουμε ρεζίλι στὸν κόσμο... Στέλλα, λάβε θάρρος καὶ ὑπομονή.

Στέλλα. Ἄκουσε, μαμᾶ μου, κτυποῦν... Εἶν' ἐκεῖνος· ἄχ, Θεέ μου, δός του φώτισι, γιατί ἀλλοίμονο δὲν εἴμεθα γιὰ κόσμο πιά!...

ΣΚΗΝΗ VII

Οἱ ἄνω ΙΟΥΛΙΑ καὶ ΑΝΝΑ

Ἰουλία (εἰσερχόμένη). Ἐλᾶτε στὸ παράθυρο νὰ 'δῆτε θεῖά μου, κάτι τρέχει... Κλητῆρες κι' ἀστυνόμοι κτυποῦν στὴν πόρτα μας. Ὁ Γιάννης μας φαίνεται πῶς θὰ τσακώθηκε πάλι ὁ τρελλοῦλιακας.

Μαρία. Στὴν πόρτα μας!

Στέλλα. Καλὲ, τί λές; (Ἐγείρονται καὶ διευθύνονται πλαγίως τῆς σκηνῆς πρὸς τὸ παράθυρον. Ἀρίνει ἡ Στέλλα τρομακτικὴν φωνὴν, ἀπομακρυνομένη τοῦ παραθύρου ἀποτόμως καὶ ἀπελπιστικῶς). Ὤ, δυστυχία μας! Εἶναι τὸ τέρας αὐτό, ὁ Ζακυνθινός!

Ἄννα (εἰσερχομένη). Τὸν κύριον ζητεῖ κυρία μου, ὁ ἀστυνόμος... Ἔρχεται ἐπάνω, μὲ τὸν χθεσινὸν ἐκεῖνον, ὅπου μοῦ εἴπατε, πῶς θἄρθῃ σὲ 'λιγάκι.

Μαρία. Ἄκουσε, Ἄννα· ἐσὺ πήγαινε γρήγορα νὰ κλεισθῆς μέσα στὴν κάμαρη μὲ τὸ παιδί... τ' ἄκουσες;

Ἄννα. Γιατί, κυρία μου, ἡ κακομοίρα ἐγὼ τί ἔκαμα... Μὴ θέλουν νὰ μὲ πάρουν στὴ φυλακή;

Μαρία. Ἀνόητη, πήγαινε γρήγορα, ἐκεῖ ὅπου σὲ λέγω!...

(Ἡ Ἄννα διστάζουσα ἐξέρχεται ἐπὶ τέλους).

Στέλλα. Ὤ, μαμᾶ μου, ὦ δυστυχία μου! Ἀποπληξία θὰ μοῦ κατέβῃ, ἂν ἴδω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον!

Ἀδύνατον νὰ μείνω μιὰ στιγμὴ ἐδῶ... ἀδύνατον! (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ VIII

(Εἰσέρχονται εἰς τὴν σκηνὴν ὁ ἀστυνόμος μετὰ δύο ἀστυφυλάκων, ὁ Ζακυνθινός, ἡ γραῖα μαμμῆ καὶ ὁ Γιάννης κλπ.).

Ἀστυνόμος. Κυρία, χαίρετε. Μπορεῖ νὰ ἴδωμεν τὸν κ. οἰκοδεσπότην;

Μαρία. Δυστυχῶς δὲν εἶν' ἐδῶ αὐτὴν τὴν ὥραν.

Ζακύνθιος. Σὸρ ἀστυνόμε, ξέρε καλά, πῶς τώμου ἀριβάρανε στὴ Ζάκυνθο ἡ ἀρχόντισσες, ἡ σόρα Μαρία ἀπ' ὀδῶ ἤτανε ποῦβαλε τὰ ἰμπρόλια στὴ γυναίκά μου τὴν κακομοίρα καὶ ὅπως τσὴ ἐλέανε καὶ ἄλλοι ἰμπετσίλιδες πῶς βεραμέντε σὸρ ἀστυνόμε μὲ σκοτώσανε στὸν πόλεμο τὰ πίστεψε ἡ κακορίζικη καὶ στὸ φινάλε τσὴ ἐπῆραν τὸ παιδί μὲ κάτι λίγα τάλαρα ποῦ τσὴ ἐδώκανε. Ἡ σόρα μαμμῆ ἀπὸ 'δῶ τὰ ξέρει οὖλα τέλεια. Μὰ 'γὼ σὸρ ἀστυνόμε μὲ τὴν καπατσιτά μου ἐγλύτρωσα ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ξαναγύρισα στὴ Ζάκυνθο ἀκόμα καὶ μὲ τάλλαρα. Ξάφνου μοῦ λένε πῶς ἡ γυναῖκά μου 'πέθανε καὶ μοναχὰ μιὰ κοπελούλα, τὸ πρῶτο παιδὶ εὕρηκα στὴ ζωή, μὰ τὸ 'στερνό μου δὲν ἀκούσθη νὰ πεθάνῃ, καὶ ἐλέανε πῶς κάποιος τὸ 'πῆρε γιὰ τὴ ψυχή του. Σὸρ ἀστυνόμε ταμόρε δὲ μὲ βάσταξε καὶ πάλι ἐξαναπαντρεύτηκα κ' ἐπῆρα ἕνα φιόρο, μιὰ κοπέλλα μὲ οὖλες τσὴ τῆς χάρες, μὰ ὡρκίσθηκα στὸν ἅγιο Διονύσιο οὖλον τὸν κόσμο νὰ γυρίσω νάβρω τὸ παιδί. Γιατί θὲ νἄταν κάπο ντόπερα νὰ πέσῃ σὲ γέρια ξένα, κ' ὡρκίσθηκα ἂν ἔλαχε κ' ἤτανε ἄνδρας ποῦ 'θελε νὰ μὲ κογιονάρῃ καὶ νὰ κάνῃ αὐτὴ τὴ μπαρτσολέτα, νὰ φάω τὰ κόκκαλα τῶν γονέωνέ μου ἂν δὲν ἐπαίζαμε μὲ μιᾶς τῆς μαχαιρίες. Μὰ τώμου κ' ἤτανε γυναῖκες κ' ἔτσι τὸ κάνανε ἀπὸ καλωσύνη τους, τσιμουτιὰ δὲν ἔβγανα· ἂς εἶν' καλὰ ἀπὸ 'δῶ ἡ σόρα μαμμῆ ποῦ οὖλα μοῦ τὰ ἐμολόησε. Σὰν ἤρτα νὰ ζητήσω τὸ παιδὶ ἐδῶ τσὴ ἀρχόντισσες ἐκεῖες ἀρχίσανε τσὴ κλάψες καὶ μοῦ λέαν σμπιάδες καὶ μοῦ δίναν τάλλαρα. Γιὰ νὰ μὴ τύχῃ περὸ σὸρ ἀστυνόμε κ' ἐρτῶ σὲ μεγαλείτερα μὲ τσὴ ἀρχόντισσες, λέω πάω καλιά μου ἀπὸ 'δῶ, κ' ἤρτα στὴν ἀφεντιά σου τώρα, καὶ λέω ἀντάμα πηαίνουμε καὶ πέρνω τὸ παιδί μου, γιατί δὲ θέλω πλιὸ σὸρ ἀστυνόμε τοῦν ἰμπετσίλονε τὰ λόγια ν' ἀκούω στὰ ἀφτιά μου νὰ βουίζουνε 'σὰν τοῦ ἅγιου τὰ καμπαναρία.

Ἀστυνόμος, Καλά, καλά... ἀρκεῖ.

Μαρία. Κύριε ἀστυνόμε· ἐμεῖς δὲν ἀρνούμεθα νὰ δώσωμεν τὸ παιδί· ἀλλ' ἐπειδὴ μᾶς παρεκάλεσαν νὰ τὸ πάρωμεν ἔτσι γιὰ ψυχικό, ὅταν εἴμεθα στὴ Ζάκυνθο, τὸ ἐδέχθημεν, διότι μᾶς ἔλεγον, ὅτι ὁ πατέρας του ἐσκοτώθη εἰς τὸν πόλεμο καὶ ὅτι ἦτο ἀκατάστατος. Ἡ κόρη μου παιδιὰ δὲν εἶχε κ' ἔτσι ἐπήραμε τὸ παιδί μὲ σκοπὸ νὰ τὸ υἱοθετήσουμε. Οὔτε ποτὲ πιστεύαμεν ὅτι θὰ βρεθῇ ὁ πατέρας του καὶ νὰ κάμῃ τὸν κόσμο ἄνω κάτω, φθάνων μέχρις ὑμῶν... Νὰ τὸ πάρῃ ἀμέσως τὸ παιδί του καὶ νὰ μᾶς ξεφορτωθῇ. Καὶ καλλίτερα τώρα, γλήγορα, γιὰ νὰ μὴν ἔλθῃ ὁ Χριστάκης καὶ συγχυσθῇ μὲ τὸν τρόπον ποῦ μᾶς ἐφέρθηκε... νὰ τὸ πάρῃ καὶ νὰ φύγῃ ἀμέσως! (ἐξέρχεται).

Ζακυνθινός. Ἄκου κουβέντα τζόγια! Πρεμοῦρα ποῦ τὴν ἔχῃ γιὰ νὰ μὴν ἔρθῃ ὁ ἀφέντης!... Ρεντικολάρανε μὰ τὸν ἅγιο τὸ παιδί μου... Εἶδες βρυσίες, εἶδες βρυσίες ποῦ μοῦ ἐσυρβίρανε;

ΣΚΗΝΗ IX

(Ἡ Μαρία ἐπανέρχεται ὁδηγοῦσα τὴν Ἄνναν, ἡ ὁποία κρατεῖ τὸ βρέφος.

Μαρία. Πάρτο, πάρτο καλέ μου ἄνθρωπε τὸ παιδί σου καὶ φύγε γρήγορα ἀπ' ἐδῶ.

Ζακυνθινός. (Προχωρῶν νὰ λάβῃ τὸ παιδί). Μωρὲς παιδία ἀκοῦτε μωρὲς βρυσίες, 'σὰν νἆμαι κανένας δοῦλο τση.

Χριστάκης (εἰσερχόμενος). Τί τρέχει; τ' εἶναι; τί θέλουν οἱ κλητῆρες 'δῶ κ' οἱ ἀστυνόμοι; ὦ δυστυχία μου, μὲ κλέψανε! μὲ κλέψανε.. (Διευθύνεται πρὸς τὸ χρηματοκιβώτιόν του παρὰ τὴν τράπεζαν).

Γιάννης. Ἀφέντη μου ποῦ νὰ στὰ λέω. Ὄχι... ὄχι... δὲ μᾶς κλέψανε, μὰ θέλουν νὰ μᾶς πάρουν τό... ξέρω 'γώ...

Ἰουλία. Ἄχ, θεῖέ μου...

Χριστάκης. Τί τρέχει; τί λοιπόν; Αὐτὸς τί κάνει

'Σ τὴν ἐπιφάνεια ἡ γῆ κἄτι δὲν ἔχει
'Σὰν πρῶτα μαγικὰ νὰ λαμπυρίζῃ
Τριγύρω της, σεμνότατα νὰ τρέχῃ
Κι' ἀπ' ἁρμονία ποτάμια νὰ σκορπίζῃ.

Κἄτι προχθὲς μᾶς ἔκρυψε, τὸ βρέχει
Μὲ δροσιά, κ' ἕνα ρόδο ἡ κρῖνο ἀνθίζει,
Κι' ἀχνὴ λάμψι ἀπὸ μέσα της ξετρέχει
Ὅσαν τ' ἀγέρι γύρω μας μαυρίζει.

Γι' αὐτὸ τὸ ὡραῖο ποῦ ἡ φύσι ἀνάρῃα πλάττει
Καὶ ἡ γῆ μᾶς κρύβει, ἑνόνουνται 'ς τὴν πλάσι
Τρεῖς ἀδελφαίς, καὶ 'ς τὸ ψυχρὸ κρεβάτι

Ἡ μία σοῦ χύνει χρώματα, τὸ σῶμα
Ἡ δεύτερη διαμιᾶς θὰ ξαναπλάσῃ
Καὶ ἡ τρίτη σοῦ φυσᾷ πνοὴ 'ς τὸ στόμα.

Στέφανος Μαρτζώκης

—

Ἀπὸ τὴν ἀμμοφλογισμένην ἐρημία
Εἶνε σκληρότερ' ἡ πολύκοσμη Ἀγορά·
Γλυστροῦν ἐκεῖ ἑρπετά, βογγοῦν θηρία,
Μῖσος καὶ δόλος, ἔγνοια, φτώχια, συμφορά.

Ἐκεῖ τὸ ψέμμα ἀναγαλλιάζει, κ' ἡ ἀσχημία
Ἐκεῖ τὴν ὄψη ὅμοια σφραγίζει θλιβερά·
Μέσ' στοῦ χυδαίου καὶ στἄχαρου τὴν τρικυμία
Πνίγετ' ὁ νοῦς δετὸς μὲ ἀνώφελα φτερά.

Σέρνε κ' ἐσὺ της Ἀγορᾶς τὴν ἀλυσσίδα
Καὶ δούλευε βουβὰ καὶ σκύβε στὴν ἀγγάρια,
Καὶ μέσα σου μονάχα σὰν πυγολαμπίδα

Βλέπε τῆς θεϊκῆς φωτιᾶς τἀπομεινάρια,
Κ' ἔχε παρηγοριὰ μονάκριβη ἐκεῖ πέρα
Μιὰ ματιὰ κάπου κάπου στὸν πλατὺν αἰθέρα!

Κωστῆς Παλαμᾶς.

—

Δέτε· μὲς τὴ φωτιά, ὁ κόσμος πλέει
Κι' ἀστράφτει ὁλοῦθε τώρα καὶ βροντάει.
Φλόγες θαρρεῖς, ἡ θάλασσα ξερνάει·
Ἄναψε ὁ θόλος τ' Οὐρανοῦ καὶ καίει.

Στὴ Χίο κάποιος εἶναι ποῦ παλαίει
Καὶ βόγγει ὁ Τσεσμὲς ποῦ ἀντηχάει,
Λὲς εἶν' ὁ Ἅδης π' ἄγρια βογγάει
Ἡ κόλαση εἶναι, λές, ἐκεῖ ποῦ κλαίει.

Πῶ, πῶ! ν' ἀκοῦς, σὲ περιχύνει κρύο,
Μὴ νἄν' ὁ Ποσειδών; μὴ νἄν' ὁ Ἄρης;
Οἱ Γίγαντες; ποιὸ νἆν' ἐκεῖ θερίο;

—Τί πᾷς ἐσὺ Θεοὺς ἀλλοῦ νὰ πάρῃς;
Ἔχει κ' ἐδῶ Θεούς· καὶ εἰς τὴ Χίο
Θεὸς εἶναι ἀπόψε ὁ Κανάρης.

Μὲ μόνε τὸ μπουρλότο του γιὰ πλοῖο,
Στὴ Χίο εἶν' αὐτὸς αὐτὴν τὴν ὥρα,
Μόνος ποῦ καίει μιὰ Τουρκιὰ 'κεῖ τώρα.

Ἀνδ. Δαλλαπόρτας.

'Σ τὰ σκότη ὅταν σὰν ἴσκιος τοῦ θανάτου σέρνω
τὸ βῆμά μου βαρύ, ὅπου ἡ ἁμαρτία στενάζει,
καὶ ὠχρὸς καὶ ἀποσταμένος τὸ κεφάλι γέρνω
'ς τὸν τάφο, ποῦ τὴν εὐτυχία μου ἀγκαλιάζει·

ἐνῷ ἀπὸ τῆς Λήθης τὴν ἀγκάλη πέρνω
τὸ σάβανο, ποῦ γιὰ τὸ ἄπειρο ἑτοιμάζει,
καί, νεκροθάπτης τῆς ἀθανασίας, φέρνω
λείψανο τὴν ψυχή μου, ὅπου ἡ ὀργὴ μὲ κράζει·

πανώρῃα, ἡλιοπρόσωπη, λευκοφοροῦσα
ξανοίγω ξάφνου μέσ' 'ς τὸν διάπλατον αἰθέρα
ἐσέ, ὑπερκόσμια ἐρωμένη μου, ὦ Μοῦσα.

Τότε ἡ ψυχή μου ἀπὸ τὴν νέκρα της ξυπνάει
καὶ 'ς τὰ βασίλεια σου πετάει 'σὰν περιστέρα,
ἐνῷ τὴν θεία δικαιοσύνη τραγουδάει.

Ἰωάν. Π. Ἰωαννίδης

—

Ἐδῶ ποῦ θύρα ἀνοίχτηκε τετράπλατη στὸν Ἅδη
καὶ τὰ κορμιὰ τὰ ἐστράγγιζεν ἡ πυρωμένη λάμια,
καὶ τῆς ζωῆς ἐχύθηκαν τὰ πορφυρᾶ ποτάμια
κανένα δὲν ἀπόμεινε τοῦ χαλασμοῦ σημάδι.

Ὁ κάμπος ὁλοπράσινος ἁπλώνει ἐδῶ καὶ πάλι
κ' εἶν' ἡ θωριὰ τῶν χωραφιῶν ἀσύγκριτη στὰ κάλλη
κ' εἶνε τὸ χῶμα ἀδίψαστο, καὶ κἄπου κἄπου ἂν σκάβῃ
τ' ἀλέτρι, σκόρπια λείψανα πολεμιστοῦ ξεθάβει.

Μὲ σάβανο ὁλοπράσινο ἐσκέπασεν ἡ πλάσι
τὴν ἐρημόθαφτη ζωή· διαβάτης ἂν περάσῃ,
τὸν λησμονάει τὸ χαλασμὸ καὶ λέει πῶς ἦταν ψέμμα.

Μέσ' στοὺς ἀπέραντους βωμοὺς γελᾷ ἡ πρασινάδα
κι' ἀνάμεσα βαθύτατη σκορπῶντας κοκκινάδα
ἡ παπαροῦνες βγήκανε σὰ νἄνθισε τὸ αἷμα!

Ζαχ. Παπαντωνίου.

—

Μιὰ νύχτα 'ποῦ τρισκότιδο τρομαχτικὸ ξαπλόνει
Ὁ Δίας ὥς κἰ' ὁ Ποσειδῶν μετράει τὴ δύναμί του·
Ὁ Ποσειδῶν μὲ τρίδοντο κοντάρι ἀνακατώνει
Το πέλαγο. Ρίχνει ἀστραπὲς ὁ Δίας 'στὴν ὀργή του.

Φυσοῦν ἀγέρες μανιακοί· τὸ κῦμα ἀνασηκόνει
'Αφροὺς 'ψηλὰ στὰ σύγνεφα στὴν τρομερὴ ὁρμή του.
Τ' ἀστροπελέκι πυρκαϊὲς ἐδῶ κ' ἐκεῖ φουντώνει,
κι' ἀπ' τῆς φουρτούνας τὴ βουὴ σκεπάζεται ἡ βροντή του.

Ἀπόστασαν οἱ δυὸ Θεοί· τὸν πόλεμο ἀφῆκαν
Καὶ πάλιν ἀγαπήσανε Μὲ γέλοια χωρισθῆκαν.
Ἀλλοίμονο 'στὸ ἄτυχο καράβι 'ποῦ περνοῦσε!

Ἡσύχασε τὸ πέλαγο, φαινόταν κοιμισμένο·
Ἥλιος ἐπρόβαλε ξανθὸς κι' ὁ οὐρανὸς γελοῦσε·
Μὰ τὸ καράβι κείτεται σὲ βράχο τσακισμένο!

Χρῖστος Βαρλέντης.

ἐκεῖ; Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ μ' ἀγκαλιάζει ἔτσι τὸ παιδί;

Ζακυνθινὸς (κρατῶν τὸ βρέφος στὰς ἀγκάλας του κ' ἐνῷ τὸ χαϊδεύει καὶ τὸ φιλεῖ γελᾷ διὰ τὴν ἀπορίαν τοῦ Χριστάκη). Ὤ. τζόγια μου! χά, χά, χά! Ἄκου κουβέντα; Ὤ, ντζόγια μία! Μωρὲς παιδία αὐτὸς εἶναι ἱμπέτσιλος. Δὲν ξέρει μπὰ πῶς εἶναι τὸ παιδί μου, ἡ ντζόγια μου, ἡ ψυχή μου; Μωρὲς παιδία, εἶναι κάποντόπερα (πρὸς τὸ παιδί). Ψυχή μου, τζόγια, δὲν μὲ γνωρίζεις; δὲν γνωρίζεις τὸν πατέρα σου, ὦ καμάρι μου!

Ἀστυνόμος (πρὸς τὸν Χριστάκη, ὁ ὁποῖος ἀπορεῖ). Μὰ πῶς συμβαίνει κύριε αὐτό; Ἐν ἀγνοίᾳ σας ἔχετε τὸ παιδὶ τοῦ κυρίου ἐδῶ;

Χριστάκης (ἔξαλλος). Τὸ παιδί μου; τὸ παιδί μου θέλουν νὰ μοῦ πάρουν τὸ παιδί; Ἄ, εἶσθε ὅλοι ἐδῶ μέσα κλέφτες! Τὸ παιδί μου! ἀφῆστέ με καὶ φύγετε ἀμέσως ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Νὰ παίξετε μ' ἐμένα θέλετε, ἔ;

Ἀστυνόμος. Προσέχετε παρακαλῶ, πῶς ὁμιλεῖτε; Εἰς ποῖον ὁμιλεῖτε ἔτσι;

Χριστάκης (θεωρῶν ἀπελπισμένος γύρω του καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Μαρίαν). Μητέρα μου, τί λένε; Μὲ ὕφος θρηνῶδες). Τί θέλουνε αὐτοί; Πῶς, θὰ μᾶς πάρουν τὸ παιδί; Ποῦ εἶναι, ποῦ, ἡ Στέλλα; ποῦ εἶναι ἡ μαμᾶ του;

Μαρία (μελαγχολικῶς). Ἡ Στέλλα εἶναι ἄρρωστη.

Χριστάκης. Ἄρρωστη! Λοιπὸν εἶναι ἀλήθεια; Θὰ μᾶς πάρουν τὸ παιδί;... θὰ πάρουν τὸν υἱόν μου; Ὦ δυστυχία μου! ὦ συμφορά μου! ὠχοῦ παιδί μου! ὠχοῦ παιδάκι μου!

Ἡ γρηὰ μαμῆ. Ἀφέντη μου δὲν εἶναι τίποτσι, δὲν εἶναι τίποτσι. Σὰν ἦρταν ἡ ἀρχόντισσες στὸ Τάντε γυρέψανε νὰ πάρουνε ἕνα παιδὶ κ' ἐγὼ ποὔμουνα μαμμῆ τσὴ τὸ εὕρηκα μὰ ἀφέντη μου δὲν ἤξερα ἡ κακορίζοικη.

Χριστάκης (ἔξαλλος). Ὤ, τῆς κακοῦργες, ὤ, τῆς φόνισσες! Μὲ χάσανε! μὲ φάγανε! (κλαίει) ὤ, τῆς ἀναθεματισμένες, ὦ, τῆς καταραμένες Εὖες!

Ζακυνθινός. Ἐγὼ πάω καλιά μου σὸρ ἀστυνόμε. Πᾶμε καλιά μας σόρα μαμμῆ; Ἂς τἄβρουν 'δῶ οἱ ἀφεντάδες. (Πρὸς τὸ βρέφος). Ψυχή μου, φῶς μου· πᾶμε καλιά μας σόρα μαμμῆ γιὰ δὲ μ' ἀρέσουνε οἱ ἀσκοντίες! (Ἐνῷ κινεῖ ν' ἀναχωρήσῃ ὁ Ζακυνθινὸς καὶ ἡ μαμμῆ, ὁ Χριστάκης ὁρμᾷ κατ' ἐπάνω του, ὁ ἀστυνόμος παρεμβαίνει).

Χριστάκης. Στάσου κακοῦργε... στάσου κλέφτη... τὸ παιδί μου! (κλαίει).

Ἀστυνόμος. Ἡσύχασε, τόρα κύριε παρακαλῶ, ὅτι ἔγεινε, ἔγεινε.

Χριστάκης. Ἄχ, κὺρ ἀστυνόμε, ἐχάθηκα, κατεστράφηκα (κλαίει). Πάει τὸ παι...δά...κι...μου! (Ὁ Ζακυνθινὸς ἀναχωρεῖ μετὰ τοῦ βρέφους καὶ τῆς μαμῆς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Γιάννης καὶ ἡ Ἄννα ὁμιλοῦν ἰδιαιτέρως).

Γιαννης (πρὸς τὴν Ἄνναν). Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ μᾶς πάρουν τὸ παιδί! Ἄχ, μωρέ, 'κεῖνος ὁ Ζακυνθινὸς σοῦ θελε ἕνα βρωμοξυλο!

Ἄννα. Σῶπα, καϋμένε· ἂς τὴς ἀηδίες. Δὲ λυπᾶσαι τὸν κύριο, ποῦ ἐχάσαμε τὸ παιδί μας;

Γιάννης. Ναὶ καϋμένη. Μὰ τί νὰ λυπηθῶ σὰν δὲν ἤτανε 'δικό μας.

Ἄννα. Οὔφου!...

Ἀστυνόμος (πρὸς τὸν Χριστάκην). Ἔχεις δίκαιον. ἔχεις δίκαιον. Μὰ ἡσύχασε τόρα πλέον. Τώρα ἔγεινε τὸ κακό... Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος!

Χριστάκης. Ἀφῆστέ με κὺρ ἀστυνόμε, δὲν μπορῶ (πρὸς τὴν Μαρίαν). Μητέρα εἶσαι σύ... δὲν πόνεσες ἀθεόφοβη τὸ κορίτσι σου, μὰ ἐμὲ δὲ μὲ λυπήθηκες, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος; ἄχ, πεθερά, πεθερὰ κακούργα!

Μαρία. Τὸ ξέρω καὶ τὸ ἤξερα, πῶς ἠμπορούσαμε νὰ πάθουμε μιὰ τέτοια συμφορά. Μὰ 'ξέχασες τὴ ζωὴ ὁποῦ περνούσαμε ἐξ αἰτίας σου; Δὲ θυμᾶσαι πῶς μιὰ 'μέρα δὲν 'ξημέρωνε χωρὶς γρίνια, χωρὶς λύσσα καὶ κακομοιριά. Ἐσύ 'σαι ὁ αἴτιος! Ἂς ὄψεσαι! Τέτοια ἰδιώματα κακά, τέτοια καὶ χειρότερα ἔχουν ἀποτελέσματα. Τ' ἄθελες καὶ τἄπαθες!

Χρῖστος Βαρλέντης

θ

ΦΥΜΑΤΙΩΣΑΙ ΑΓΕΛΑΔΕΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἕνεκεν τῶν ἀνωτέρω λόγων ἡ λύμφη τοῦ Κώχ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓν ἐκ τῶν βεβαιοτέρων μέσων τῆς διαγνώσεως τῶν φυματιουσῶν ἀγελάδων κατὰ τὰ εὐνοϊκὰ συμπεράσματα τοῦ πρὸ διετίας ἐν Βέρνῃ διεθνοῦς κτηνιατρικοῦ συνεδρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος διάφορο διάσημοι κτηνίατροι. Τὸ τελικὸν συμπέρασμα διετυπώθη ὑπὸ τοῦ κτηνιάτρου Nocard ἔχον οὕτω;

«Le congrès emet le voeu que les gouverne»ments prescrivent l'emploi de la toberculine »dans les etobles ou la tubercolose a été con»seatét».

Ἐπεδοκιμάσθη δὲ διὰ ψήφων 73 κατὰ 32. Ὁ ἐκτελῶν ὅμως τὰς ἐνέσεις πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ διὰ Κωχίνης ἐνοφθαλμιζόμενα ζῷα δὲν ἀντιδρῶσιν ἐπί τινα καιρόν. Ἕνεκα τούτου, καὶ δικαίως, ἡ Γερμανικὴ Γεωργικὴ Ἑταιρία τοῦ Βερολίνου κατά τινα συνεδρίασιν τοῦ παρελθόντος ἔτους, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος κτηνίατροι διάσημοι, ὁ Liden ὡς πρόεδρος, οἱ καθηγηταὶ Eggelin, Ostertagas καὶ Eber τῆς κτηνιατρικῆς σχολῆς τοῦ Βερολίνου, ἐξέφρασεν εὐχήν, ὅπως τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον ἐπιτρέψῃ ἀσύδοτον τὸ φάρμακον τῆς Κωχίνης καὶ συνέστησεν ὅπως οἱ κτηνίατροι πειραματίζωσιν αὐτήν. Τὴν Κωχίνην δύναταί τις νὰ ἔχῃ ἡραιωμένην ἢ συμπεπυκνωμένην, προτιμητέα ἡ δευτέρα, καθ' ὅσον διατηρεῖται πολὺ περισσότερον χρόνον ἡ ἰδιότης αὐτῆς. Τὴν ἀραίωσιν ἐκτελεῖ τις, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς χρήσεως αὐτῆς. Λαμβάνει ἓν γραμμάριον συμπεπυκνωμένης Κωχίνης καὶ τὴν διαλύει εἰς 10 κ. ἑ. ἀπεσταγμένου ὕδατος, δι' αὐτῆς δὲ ἐνοφθαλμίζει εἰς ἑκάστην ἀγελάδα ἢ βοῦν 3 κ. ἑ.

Ἤδη ἂς ἐκθέσωμεν τοὺς ὑπὸ τοῦ Nocard ὑπαγορευθέντας κανόνας, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει ὁ θέλων νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς λύμφης τοῦ Κὼχ πρὸς διαγνωστικὸν σκοπόν.

1ον. Ἡ Κωχίνη ἐξασκεῖ ἐπὶ τῶν βοῶν ἐνέργειαν εἰδικὴν ἀναμφισβήτητον, ἥτις φανεροῦται διὰ ἀξιοσημειώτου αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας.

2ον. Ἔνεσις ἰσχυρᾶς δόσεως 0.30 ἕως 0,40 γραμ. ἀναλόγως τοῦ ἀναστήματος τῶν ὑποκειμένων, προξενεῖ συνήθως εἰς τὰ φυματιῶντα ζῷα ὑψωσιν θερμοκρασίας κυμαινομένης μεταξὺ τοῦ 1 καὶ τῶν 3 βαθμῶν.

3ον. Ἡ αὐτὴ δόσις εἰς τὰ μὴ μεμολυσμένα ζῶα, δὲν προξενεῖ οὐδεμίαν θερμικὴν ἀντίδρασιν ἀξιοσημείωτον.

4ον. Ἡ θερμικὴ ἀντίδρασις ἀναφαίνεται συνήθως μεταξὺ τῆς 12ης καὶ 18ης ὥρας μετὰ τὴν ἔνεσιν καὶ διαρκεῖ ἐπί τινας ὥρας.

5ον. Ἡ διάρκεια καὶ ἡ ἔντασις τῆς ἀντιδράσεως δὲν εἶνε ἀνάλογος τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν βλαβῶν. Ἡ ἀντίδρασις εἶνε καταφανεστέρα κατὰ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ ἀλλοιώσεις εἶνε περιωρισμέναι καὶ τὸ ζῷον ἔχει ὄψιν ὑγιᾶ.

6ον. Τὰ ζῶα, τὰ ὑπὸ γενικῆς φυματιώσεως προσβεβλημενα καὶ ἰδίως τὰ πυρέσσοντα, δὲν παρουσιάζουν ἀντίδρασιν ἀξιοσημείωτον.

7ον. Ἀνάγκη δὲ νὰ θερμομετρῶνται τὰ ζῷα καθ' ἑκάστην πρωΐαν καὶ ἑσπέραν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πρὸ τῆς δοκιμαστικῆς ἐνέσεως, καθ' ὅσον δύναταί τις νὰ ἔχῃ ἕνεκεν ἐπιδράσεως κακοῦ ἐφημέρου ἀνεπαισθήτου τινος παθολογικῆς καταστάσεως. ἤτοι διαταραχὰς πέψεως, κυοφορίας καὶ μεγίστας διακυμάνσεις τῆς φυσιολογικῆς θερμοκρασίας· ὅθεν μετὰ τὴν ἔνεσιν σοβαρώτατα πειράματα. Ἐκ τούτου ἕπεται, ὅτι εἰς τὰ ζῷα ταῦτα δέον νὰ ἐπιβραδύνῃ τις τὰς διαγνωστικὰς ἐνέσεις.

8ον. Ἐπειδὴ ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι εἰς ζῶα ἐντελῶς ὑγιᾶ ἡ φυσιολογικὴ θερμοκρασία δύναται νὰ ὑποστῇ μεταλλαγὰς πλέον τοῦ ἑνὸς βαθμοῦ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῶνται καὶ νὰ ἔχωσι διαγνωστικὴν ἀξίαν μόνον αἱ ἐνέσεις. αἵτινες προξενοῦσι θερμοκρασίαν 104, ἄνω τοῦ φυσιολογικοῦ. Πάντα τὰ ζῶα, ἅτινα δεικνύουσιν ὑπερθερμίαν κυμαινομένην μεταξὺ 0,8 καὶ 1,4 θεωροῦνται ὕποπτα καὶ ὑποβάλλονται μετὰ 40 ἡμέρας εἰς δευτέραν ἔνεσιν μετὰ μεγαλειτέρας δόσεως Κωχίνης.

9ον. Αἱ διαδοχικαὶ ἐνέσεις ἐπαναλαμβανόμεναι καθ' ἑκάστην ἢ μετὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα, προξενοῦσιν ἀντίδρασιν ὀλιγωτέραν, ἐν τούτοις, καθ' ὅσον ἐπέρχεται ἐφήμερος ἕξις τοῦ ὀργανισμοῦ.

10. Οἱ χοῖροι ἀντιδρῶσιν εἰς τὴν Κωχίνην, ὅπως καὶ αἱ ἀγελάδες. Ἡ δόσις ποικίλει ἀπὸ 0,10 ἕως 0,20 γραμ. ἀναλόγως τῆς ἡλικίας.

11. Αἱ ἐνέσεις διὰ Κωχίνης δὲν ἐπιδρῶσιν, οὔτε ἐπὶ τοῦ γάλακτος, οὔτε ἐπὶ τῆς κυοφορίας.

Ἐν Ἰταλίᾳ, ἔνθα ἐσπουδάσαμεν, τὰ πρῶτα πειράματα Κωχίνης ἐγένοντο ἐν Πάρμῃ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Roschetti. Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν εὐχάριστα. Ἐκ τῶν ὑποβληθεισῶν 27 ἀγελάδων Ἑλβετικῆς γενεᾶς, 19 Ὁλλανδικῆς καὶ 16 νόθου εἰς τὴν δοκιμὴν τῆς Κωχίνης, τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν Ἑλβετικῶν ἀγελάδων ἔδειξεν τὴν χαρακτηριστικὴν ὑπερθερμίαν, ἤτοι φυματίωσιν, αἱ δὲ τῆς τῶν Ὁλλανδικῆς καὶ νόθου ἓν μόνον ζῶον ἐξ αὐτῶν ἔδειξε τὴν διαγνωστικὴν ὑπερθερμίαν. Κατὰ τὰ πειράματα ταῦτα ὁ εἰρημένος καθηγητὴς ἐπεβεβαίωσε τοὺς ὑπὸ τοῦ Nocard ἐκτεθέντας κανόνας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς φυματίνης, καθ' ὅσον εἰς πάντα τὰ εἰς τὴν Κωχίνην ἀντιδράσαντα ζῶα, εὑρέθησαν τὰ χαρακτηριστικὰ φυμάτια.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων, ἐξάγεται, ὅτι ἡ Κωχίνη ἔχει διαγνωστικὴν ἀξίαν σχεδὸν ἀπόλυτον, καὶ ὅτι διὰ νὰ εἶνε αὕτη ὄντως ἀποτελεσματική, ἀνάγκη νὰ ποιῆται χρῆσις αὐτῆς παρ' εἰδικοῦ ἐπιστήμονος.

Ἀτυχῶς παρ' ἡμῖν μέχρι σήμερον οὐδεμία φροντὶς ἐλήφθη πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς εἰς πάντα τὰ πεπολιτισμένα κράτη γνωστῆς Κωχίνης ἰδίως κατὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις τῶν βουστασίων, ἐνῷ καθίσταται ἀδύνατος σχεδὸν ἡ κλινικὴ διάγνωσις τῶν φυματιουσῶν ἀγελάδων δὲν θὰ ἐπροξένουν ἡμῖν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν αἱ ἐκθέσεις τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καθόσον τότε δὲν θὰ ἐγράφετο, ὅτι εἰς τὸ τάδε βουστάσιον εὑρέθησαν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἀγελάδες ὑπόπτου φυματιώσεως. Βεβαίως οἱ ἑκάστοτε ἐπιθεωρηταὶ μὴ ἐφοδιαζόμενοι διὰ τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὑπαγορευομένων μέσων, ἐνεργοῦσι τὴν ἐξέτασιν ἀνευθύνως, ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν.

Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε δίκαιον, οὔτε συντελεῖ εἰς τὴν πρόοδον τῆς παρ' ἡμῖν κτηνοτροφίας, διότι δυσφημίζονται ἐπιπολαίως τέλεια κατηρτισμένα βουστάσια.

Γ. Θ. Κυριαζῆς
Στρατιωτικὸς Κτηνίατρος

Ἀπὸ τὰ βάθη τὰ ἠλιόλουστα
τοῦ στήθους μου ξεθάφτω
κάτι ποῦ μοιάζει κεραυνὸ
κι' ἐμπρός σου στέκω, ἀστράφτω

Καὶ θαμπωμένη, ἀμίλητη
κλείνεις τὰ μάτια ἐμπρός μου,
καὶ ψιθυρίζῃς ἄθελα:
—Ἐσύ 'σαι ὁ Θεός μου! —

Καὶ τῶν ματιῶν μου ἡ ὁλοπόρφυρος
φωτιὰ σὲ κατακαίει
καὶ ἡ ψυχή σου σκλάβα μου
σκυφτὴ μπροστά μου κλαίει.

Καὶ μοιάζω γίγα τύραννο
καὶ μοιάζεις πεταλούδα ναρκωμένη,
ποῦ τὰ φτερά της ἔκαψε
'ς τοῦ στήθους μου τὴ φλόγα ζαλισμένη.

Ν. Α. Ζαχαρίου

—

Ἀπ' ἀγάπη μιὰ παρθένα
ἀναστέναξε πικρά,
εἶδε ὁλόγλωμο ἕνα ἀστέρι
κι' ἀπελπίστηκε μεμιά.

Ἔκλαψε τὴ συφορά της
ὡς ποῦ ἀπέθανε στερνά,
τὴν κατέβασαν στοῦ τάφου
τὴν ἀτάραχη ἀγκαλιά.

Εἰς τὸ μνῆμά της ἐπῆγε
ἕνας Βάρδος μιὰν αὐγή,
εἶδε κρῖνο νὰ φυτρώνῃ
εἰς τὴ μαύρη ἐκείνη γῆ.

Ἴσως ἡ φτωχὴ καρδιά της
κρῖνο ἐγίνηκε λευκό,
ἐν ᾧ ἀστέρι ἡ ἀγνὴ ψυχή της
ἔλαμψε στὸν οὐρανό.

(Regaldi) **Σ. Ε. Σκίπης**

—

Εἶδα πῶς ἤμουν πεθαμμένη
Ἐχθὲς τὴν νύχτα 'ς τ' ὄνειρό μου,
Καὶ ἡ μανοῦλά μου θρηνοῦσε
Μπροστὰ 'ς τὸ ἄσπρο φέρετρό μου.

Κι' ἀπ' τὰ αἰθέρια ἡ ψυχή μου,
Τὴν ἐρημιά της σὰν θωροῦσε,
Καὶ τὸν καϋμό της, νἄλθῃ πάλι
Στὴ φυλακή της λαχταροῦσε.

Μὰ ξάφνου εἶδα καὶ Ἐσένα
Ἀχνὸ σὰν τὸ κερὶ νὰ μπαίνῃς
Στὴν ἐκκλησιὰ καὶ τὸ νεκρό μου
Μ' ἀνθοὺς καὶ δάκρυα νὰ ραίνῃς.

Τῆς μάνας μου ἐξέχασα τὸν πόνο
Ἀπ' τὴ χαρὰ ποῦ ἔνοιωσα 'ς τὰ στήθια,
Κι' ἐξύπνησα... Ἄχ! ποιὸ μεγάλη λύπη
Γιὰ ναῦρω... ποῦ δὲν ἤτανε ἀλήθεια.

Μ. Κ. Φιλιππίδου

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἔχω ὑπ' ὄψει μου δύο ἀποσταλείσας μοι συλλογὰς ποιήσεων, τὴν μὲν ὑπὸ τὸν τίτλον «**Φλόγες**» τὴν δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «**Φῶτα καὶ Σκιές**» τοῦ κ. Βαρλέντη. Τὸν ποιητὴν δὲν γνωρίζω, συναντῶμαι ὅμως μετὰ τούτου διὰ τῶν δύο τούτων συλλογῶν, ἃς ἐμελέτησα. Ὁμολογῶ ὅτι τὰ ποιητικὰ ἔργα κρίνω ὄχι τόσον ἐπιτεικῶς καὶ τοῦτο καθ' ὅσον ἔχω εἴτε τὴν ὀρθήν, εἴτε καὶ τὴν σφαλερὰν γνώμην ὅτι ἐν Ἑλλάδι εἰσέτι δὲν κατενοήθη τί ἐστὶ ποίησις, ποῖον τὸ ἔργον της καὶ τί αὕτη σκοπεῖ. Πιθανὸν νὰ ἀπατῶμαι, ἀλλὰ δὲν ἐκφράζω εἰμὴ μίαν γνώμην. Ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦμεν ἐν Ἑλλάδι κάθε στίχον σαθρόν, ἀχρωμάτιστον, κοινόν, ἀνέκφραστον, ἄνευ πυρὸς καὶ δυνάμεως καὶ θέρμης καὶ φαντασίας νὰ λογαριάζωμεν ὡς ποίημα, ἐφ' ὅσον κάθε φλυαρίαν καὶ μεμ-

ψιμοιρίαν καὶ ματαιοπονίαν ὡς ποίησιν, δὲν γνωρίζω ἂν πρέπῃ νὰ μεταβάλω γνώμην. Ἔχων ὅμως ὑπ' ὄψει μου συλλογὰς ποιήσεων εἴτε καὶ ἓν μόνον ποίημα, ἐν οἷς νὰ διακρίνω οὐχὶ τετριμμένας καὶ βεβιασμένας ἐκφράσεις, οὐχὶ κοινὰ καὶ πεπατημένα ἐν τῇ ποιήσει στιχάρια, ἀναπαύομαι ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν μοὶ παράγει τὸ κάτι νέον, τὸ κάτι ὅλως ἀπομεμακρυσμένον τῶν κοινῶν καὶ τετριμμένων. Τοιαύτην ἀγαθὴν ἐντύπωσιν ἐπαφῆκεν εἰς ἐμὲ ἡ μελέτη τῶν δύο τοῦ κ. Χρ. Βαρλέντη συλλογῶν. Ἐν πρώτοις ὁ κ. Βαρλέντης χειριζόμενος τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, δι' ἧς αὐτὴ αὕτη ἡ ποίησις ὁμιλεῖ, φαίνεται κατανοήσας τὸ πρώτιστον ἐν τῇ ποιήσει μυστήριον, ὅπερ δι' ἄλλης γλώσσης ἀδύνατον νὰ ἐκφρασθῇ. Ζηλεύω τοὺς ποιητὰς ἐκείνους ὅσοι ἀκριβῶς κατενόησαν τὴν πρώτην ταύτην διὰ τῆς γλώσσης μορφὴν τῆς ποιήσεως. Χάρισμα ἐπίσης εἰς τὰ ποιήματα τοῦ κ. Βαρλέντη διακρίνω πρωτότυπόν τινα κατασκευὴν στίχου δι' ἧς ἀποφεύγει ὁ ποιητὴς τοὺς κοινοὺς ἐκείνους καὶ πεπατημένους στίχους, τὸν πλαιὸν ἐκεῖνον καὶ μονότονον ρυθμόν, ὅστις ἂν τύχῃ,ὅπως συνήθως, νὰ στερῆται φαντασίας, κουράζει μᾶλλον παρὰ ἐνθουσιάζει Ὁ καλὸς χειρισμὸς τῆς δημοτικῆς γλώσσης, τὸ ἀβίαστον τοῦ στίχου, καὶ ἡ ποικίλη τούτου μορφὴ δὲν εἶνε μικρὰ προσόντα ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ κ. Βαρλέντη, πλὴν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς θέρμης, ἅτινα συνηθέστατα ἀπαντᾷ τις ἐν τοῖς ποιήμασι τούτου. Βεβαίως ὁ κ. Βαρλέντης εἶνε ἐν τῷ γίγνεσθαι καὶ τῷ σχηματισμῷ ἀκόμη, ἀλλ' οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ μὴ καθομολογήσῃ ὅτι διορᾷ ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ τοῦ ποιητοῦ μέλλουσαν ἀξίαν, ἥτις ἐκ τῶν πρώτων βημάτων τῆς ἐκτυλίξεώς της φαίνεται ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ ἐναργέστερον νὰ καταφανῇ.

Γ. Δ. Μάνεσης

ΓΝΩΜΑΙ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

—Ὦ Πλοῦτε, πολὺ δικαίως σὲ τιμῶσι τόσῳ πολὺ οἱ ἄνθρωποι, διότι σὺ ἀνακουφίζεις πᾶσαν δυστυχίαν.

— Καὶ ὁ μὲν πλοῦτος, βεβαίως ἁρμόζει εἰς τοὺς εὐγενεῖς, ἡ δὲ πενία εἰς τοὺς κοινούς.

—Ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ ὅπου ἡ μὲν νεότης μὲ ἐγκαταλείπει μὲ καταλαμβάνει δὲ ἐπερχόμενον τὸ φθοροποιὸν γῆρας.

— Οὐδένα φίλον ἐπρόδωκά ποτε καὶ πιστὸν σύντροφον, οὐδ' ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑπάρχει τι τὸ δουλόφρον.

— Λάντοτε πετᾷ ἡ ἀγαπητή μου καρδία ὅταν ἀκούω τὴν γλυκείαν φωνὴν τῶν πεζομένων αὐλῶν.

— Χαίρω ἐξ ἄλλου πάλιν ὅταν πίνω καὶ τραγουδῶ μαζὺ μὲ αὐλητῆρα, καθὼς καὶ ὅταν κρατῶ εἰς τὰς χεῖράς μου τὴν γλυκύφωνον λύραν.

— Οὐδέποτε δούλου κεφαλὴ ἐγεννήθη ἐκ φύσεως ὀρθία, ἀλλὰ πάντοτε κυρτή, καὶ τὸν αὐχένα ἐσκυμμένον.

— Οὔτε, βεβαίως, ἀπὸ τὸ σκυλλοκρέμμυδο φύεταί ποτε τριανταφυλλον καὶ κρῖνος, οὔτέ ποτι καὶ ἐκ δούλης τέκνον ἐλεύθερον.

—Ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, φίλε Κύρνε, μόνος του κατασκευάζει τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας, ἐαν δὲν μὲ ἀπατῶσιν οἱ θεοί.

—Ὁ γενναῖος ἀνὴρ πρέπει μὲν νὰ τολμᾷ εἰς τὰς δυστυχίας του, ἀλλὰ συνάμα νὰ ζητῇ καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν θεῶν.

— Πρέπει νὰ ὁμολογήσῃς ὅτι ὁ κίνδυνος ἔρχεται εἰς τὰς κρισιμωτέρας στιγμάς, καὶ ἄλλοτε μὲν θὰ ἔχῃς πολλὰ, ἄλλοτε δὲ ὀλιγώτερα.

—Ἄριστον εἶνε νὰ μὴν φροντίζῃς νὰ γείνῃς πολὺ πλούσιος δια τῶν κατακτήσεων, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς πολλὴν ἔνδειαν νὰ περιπέσῃς.

— Εἴθε τὰ μὲν ἰδικά μου νὰ ἠδυνάμην νὰ ἐκράτουν τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν μου νὰ ἔδιδον εἰς τοὺς φίλους μου.

—Ὅταν τύχῃ νὰ κληθῇς εἰς τράπεζαν νὰ κάθησαι πλησίον εὐγενοῦς, ὅστις γνωρίζει πολλὰ πράγματα· ἀπὸ τοῦτον νὰ προσέχῃς ὁσάκις λέγῃ κανένα σοφὸν λόγον νὰ διδάσκησαι καὶ τοῦτον τὸν λόγον νὰ ἔχῃς ὡς κέρδος ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν οἶκόν σου.

— Διασκεδάζω ἀπολαμβάνων τὴν νεότητά μου, διότι ἐπ'ἄπειρον, ἀφοῦ χάσω τὴν ψυχήν μου, θὰ κεῖμαι ὑπὸ κάτω τῆς γῆς καθὼς λίθος ἄφωνος καὶ θὰ στερηθῶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ὁσονδήποτε δὲ καὶ ἂν εἶμαι εὐγενὴς δὲν θὰ βλέπω πλέον τίποτε.

— Εὐεργετῶν εὐεργετεῖσαι· τί δὲ διακηρύττεις τὴν εὐεργεσίαν; τῆς εὐεργεσίας εἶνε εὔκολος ἡ διάδοσις.

—Ὅταν οἱ φίλοι μὲ προδίδωσιν τοῦτο εἶνε κάκιστον, ἐπειδὴ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς προφυλάσσομαι ὅπως ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου ἀπὸ τοὺς ὑφάλους.

—Μὴ μὲ δίδασκε τόσον ἀσυστόλως ὅτι ἐξ εὐγενοῦς δύναται νὰ προέλθῃ τι κακὸν ἢ καὶ ἐκ τοῦ κακοῦ ἀγαθόν τι. δὲν εἶμαι ἐπιδεκτικὸς τοιαύτης διδασκαλίας.

—Ἀπεχθάνομαι τὸν κοινὸν ἄνδρα, ἐκείνη ὅμως ἡ γυνή, ἥτις ἤθελε τὸν ἀτιμάσει πρέπει νὰ ἔχει τὸν νοῦν μικρᾶς ὄρνιθος.

—Ἐπίσης ἀπεχθάνομαι τὴν γυναῖκα ἐκείνην τὴν ὁποίαν εὔκολα δύναται νὰ ἐξαπατήσῃ τις, καθὼς καὶ τὸν ἄνδρα ὅστις ἀφίνει τὸν ἰδικόν του ἀγρὸν καὶ καλλιεργεῖ τὸν ξένον.

—Ἀλλὰ τὰ μὲν γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται· ὅσα ὅμως μέλλουν νὰ γείνουν αὐτὰ πρέπει νὰ προσέχωμεν.

—Ὁτιδήποτε ἔργον καὶ ἂν ἐπιχειρήσῃ τίς θὰ διατρέξῃ κίνδυνον, οὐδὲ γνωρίζει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου πόσους κινδύνους ἔχει ν' ἀπαντήσῃ· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὅστις προσπαθεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ, μὴ προνοήσας ὅμως τοὺς κινδύνους εἰς μεγάλην περιέπεσε συμφοράν· ἐκεῖνος δὲ ὅστις πράττει τὰ κακὰ ἔργα, ὁ θεὸς τὸν πηγαίνει καλά.

— Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ ὑποφέρωμεν εὐχαρίστως ὅσα μᾶς δίδουσιν οἱ θεοί, εἴτε καλὰ εἴτε καὶ κακά.

ESPERIA

Ἐξεδόθη ἐν Caserta τῆς Νεαπόλεως ὁ ὄγδοος ἀριθμὸς τοῦ περισπουδάστου τούτου περιοδικοῦ τοῦ διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου φίλου κ. Franciskis. Ἐν αὐτῷ εὑρίσκει τις ὕλην ποικίλην καὶ ἐκλεκτήν.

Ὑπὸ τὰ πιεστήρια

ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑΤΑ

ΣΠΥΡΟΥ ΜΑΤΣΟΥΚΑ

Τυπογραφεῖον «Νομικῆς»